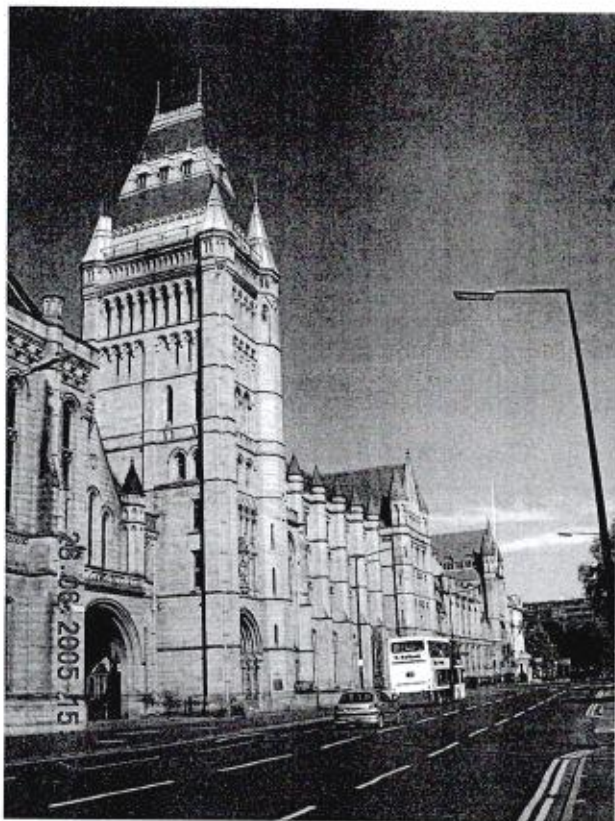

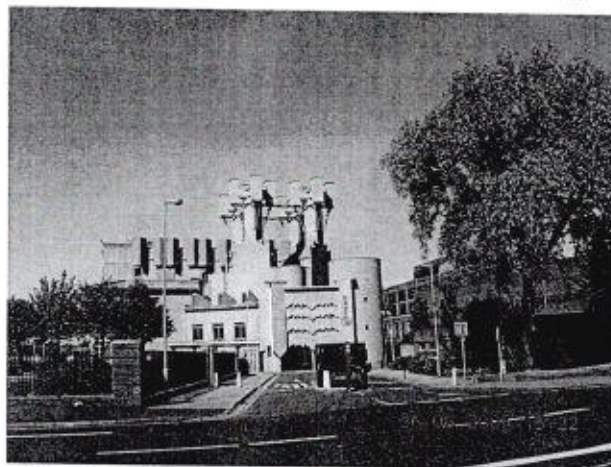
เปิดโลก (ทัศน์) วิจัยด้านการแปล

Translation Research Summer School (TRSS),
The University of Manchester ประเทศสหราชอาณาจักร
24 มิถุนายน - 8 กรกฎาคม 2548

○ กฤตยา อภินิษฐ์ *

สถาปัตยกรรมอันงดงามของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์

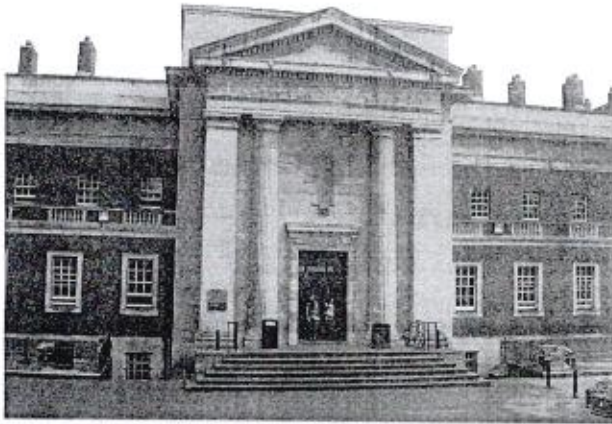
น่าเป็นห่วงมากกว่าปัญหาดังกล่าวก็คือ การขาดแคลนสถาบันหรือหน่วยงานทางวิชาการที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งอบรม พัฒนา และเพิ่มพูนความรู้ด้านการวิจัยให้กับ “บุคลากรวิจัยด้านการแปล” โดยเฉพาะ ข้อจำกัดดังกล่าวไม่ได้มีแต่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังเป็นที่ตระหนักในระดับโลกเช่นกัน

ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรด้านการแปลในระดับบัณฑิตศึกษานั้น นอกจากจะมีการเรียนการสอนทั้งในภาคปกติและภาคพิเศษแล้ว สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ (รวมทั้งองค์กรที่มีสถานะเทียบเท่าศูนย์การแปลในสถาบันการศึกษา) มักให้บริการวิชาการในรูปแบบต่างๆ เพื่อรองรับความต้องการของผู้สนใจที่ประสงค์จะเพิ่มพูนความรู้ในระยะสั้น แต่การบริการวิชาการดังกล่าว ที่มีทั้งในช่วงภาคการศึกษาต่างๆ หรือระหว่างปิด

ถึงแม้การศึกษาด้านการแปล (Translation Studies) ระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย จะเกิดขึ้นมาไม่น้อยกว่าสิบปีแล้ว^{**} แต่งานวิจัย รวมทั้งนักวิชาการที่ทำงานวิจัยทางด้านการแปล ยังคงมีจำนวนไม่มากนัก ถ้าเทียบกับการศึกษาหรือศาสตร์ในด้านอื่นๆ อย่างไรก็ดีตาม สิ่งที

*อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

**หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดสอนวิชาเอกการแปล เป็นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรแรกในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2538

อาคารคณะมนุษยศาสตร์

อาคารเรียนที่คณะมนุษยศาสตร์

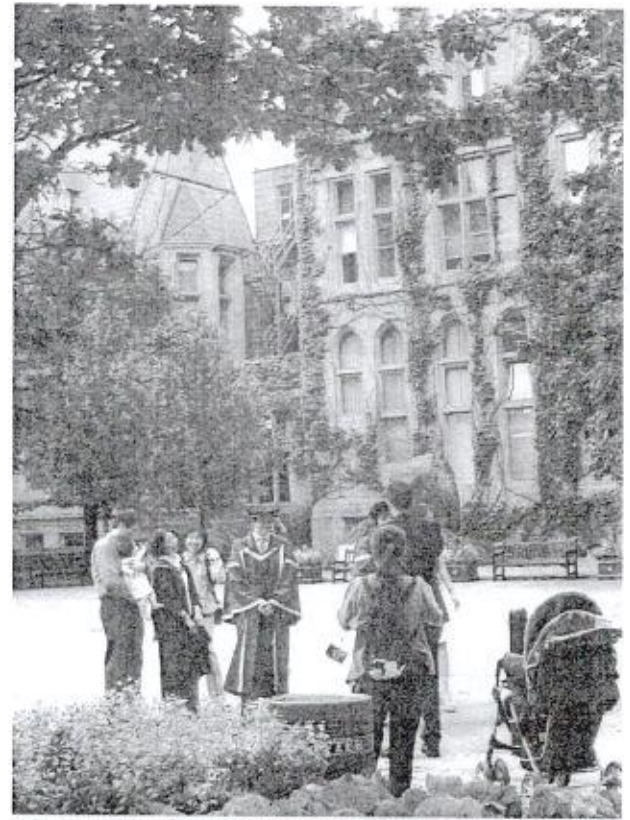
หอสมุดกลาง (The John Rylands University Library of Manchester)

ภาคการศึกษา มักมีรูปแบบที่จำกัดอยู่เพียงการฝึกอบรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา ฯลฯ ที่มีเนื้อหามุ่งเน้น แต่การแปลเฉพาะด้าน ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกันไปตาม บริบทของแต่ละกิจกรรม เช่น การฝึกปฏิบัติแปล การแนะนำกลวิธีการแปล การถ่ายทอดประสบการณ์แปลจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น โดยยังไม่มีกิจกรรมบริการวิชาการที่มีเนื้อหา เน้นหนักในการทำวิจัยด้านการแปลโดยตรงนัก

นอกจากกิจกรรมสำคัญอย่างการจัดการประชุม วิชาการที่เกี่ยวข้องกับการแปล ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่สอดคล้อง กับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาอย่างยิ่งแล้ว การบริการ วิชาการในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรด้านการแปล ในต่างประเทศนั้น มักจะเน้นการให้บริการวิชาการไปที่ การอบรมภาษาต่างประเทศ (เช่น การเปิดอบรมภาษาจีน

ในช่วงปิดภาคฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา) มากกว่าการให้บริการวิชาการที่เน้นเนื้อหาด้านการ วิจัยโดยตรง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปรากฏการณ์ขาดแคลน แหล่งความรู้ในการทำวิจัยด้านการแปลนั้น นับว่าอยู่ใน ระดับที่ค่อนข้าง “วิกฤต” ที่เดียว

Translation Research Summer School (TRSS) คือ ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาสามแห่ง

บรรยากาศวันรับปริญญาของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์

บรรยากาศในห้องเรียนของ TRSS

ในสหราชอาณาจักร คือ The University of Manchester, University College London (UCL) และ University of Edinburgh ที่พยายามเปลี่ยน "วิกฤต" ให้เป็น "โอกาส" โดยการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น (สองสัปดาห์) ด้านการทำวิจัยด้านการแปลและการศึกษาระหว่างวัฒนธรรมขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้แก่นักวิจัย หรือผู้ที่สนใจด้านการทำวิจัยในสาขาดังกล่าว ได้ทราบถึงระเบียบวิธีวิจัย ทักษะการทำวิจัย หัวข้อวิจัย แนวคิด และทฤษฎีในวงการวิจัยปัจจุบัน ตลอด

จนสนับสนุนให้ผู้เข้าอบรมได้ออกแบบและนำเสนอโครงการวิจัยของตนเองอีกด้วย

Translation Research Summer School (TRSS) จะเปิดอบรมหลักสูตรดังกล่าวเป็นประจำทุกปี ในช่วงปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน ซึ่งอยู่ในราวเดือนมิถุนายน-ถึงเดือนกรกฎาคม โดยมหาวิทยาลัยทั้งสามแห่งจะผลัดกันเป็นผู้จัดในแต่ละปี ในครั้งแรก คือปี พ.ศ. 2545 นั้น TRSS จัดที่ University of Manchester จากนั้นก็หมุนเวียนไปที่ University College London และ University of Edinburgh ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2548 University of Manchester ได้กลับมาเป็น "เจ้าภาพ" จัดอบรมหลักสูตรนี้อีกครั้ง และจากประสบการณ์ราวหนึ่งเดือนที่ผู้เขียนได้รับ ทั้งจากการเข้าอบรมและการค้นคว้าเพิ่มเติมที่หอสมุดกลาง (The John Rylands University Library of Manchester) ทำให้แมนเชสเตอร์ในทัศนะของผู้เขียน ไม่ใช่เมืองที่มีชื่อเสียงด้าน

การนำเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์

การนำเสนอที่แสนสร้างสรรค์

08-07-2005 17:28

บรรยากาศการนำเสนอผลงาน

“ฟุตบอล” เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป แต่ยังเป็นเมืองที่มีมหาวิทยาลัยดีเด่นขนาดได้รับรางวัล “สถาบันอุดมศึกษาแห่งปี” (Higher Education Institution of the Year จาก the Times Higher Awards 2005) ด้วยเหตุนี้ โลกทัศน์ของผู้เขียนจึงดูสว่างไสวและกว้างไกลอย่างน่าตื่นตะลึง เมื่อได้สัมผัสกับบรรยากาศวิชาการที่ดูน่าสนใจไปเสียทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นคณาจารย์ทั้งหลาย ซึ่งล้วนแต่มีชื่อ (ดัง) อยู่บนปกตำราวิชาการแปลทั้งสิ้น เช่น Professor Mona Baker ผู้เขียนตำราชื่อ *In Other Words* หรือเนื้อหาสาระที่ว่าด้วยการวิจัยในแง่มุมต่างๆ ซึ่งกำลังเป็นที่สนใจของวงวิชาการแปลตะวันตกในปัจจุบัน เช่น *Corpora in Translation Studies* และ *Narrative Theory* หรือหอสมุดกลางที่มีตำรา หนังสือ และวารสารวิชาการให้ค้นคว้าอย่างจุใจ ตลอดจนการได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมรุ่นอีก 25 คน ที่มาจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้แก่ มาเลเซีย จีน ไต้หวัน มาเก๊า เกาหลี ญี่ปุ่น อียิปต์ อิรัก ฟินแลนด์ อังกฤษ อิตาลี สเปน โครเอเชีย และสหรัฐอเมริกา

ในการอบรมนั้น จะมีการบรรยายทางวิชาการในช่วงเช้า ส่วนช่วงบ่าย ผู้เรียนจะเข้าพบอาจารย์แต่ละท่าน ตามแต่เวลาที่เลือกนัดกับท่านไว้ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะ ชักถาม ปรีक्षा ขอคำวิจารณ์ ฯลฯ เกี่ยวกับโครงการวิจัยของผู้เรียนแต่ละคน เนื่องจากในวันสุดท้ายของการอบรม ผู้เรียนทุกคนจะต้องนำเสนอโครงการวิจัย ในรูปแบบการนำเสนอด้วยแผ่นโปสเตอร์ (Poster Presentation) ที่ระบุสาระสำคัญของโครงการไว้พอสังเขป ซึ่ง “เวที” ในการนำเสนออีกไม่ใช่ห้องเรียนธรรมดาที่ใช้อบรมกันอยู่ตลอดระยะเวลาสองสัปดาห์แต่อย่างใด หาก

ผู้เขียนกับ Prof. Mona Baker

เป็นห้องโถงใหญ่บริเวณชั้นล่างของอาคารคณะมนุษยศาสตร์ ที่มีผู้คนเดินผ่านไปมาอยู่ตลอดเวลา และสามารถเข้ามาสอบ (สวน) ถามเจ้าของโปสเตอร์ได้ตลอดเวลา โดยมีบรรดา อาจารย์คอยสังเกตการณ์อยู่ไม่ไกลนัก!!

เมื่อการอบรมครั้งนี้สิ้นสุดแล้ว ผู้เรียนสามารถ นำข้อเสนอแนะและข้อวิพากษ์ที่ได้รับจากการนำเสนอตั้งกล่าว ไปปรับปรุงโครงการวิจัยของตน เพื่อพัฒนาเป็นโครงการวิจัย ฉบับสมบูรณ์ ตามเกณฑ์ที่ทางหลักสูตรกำหนดไว้ และนำส่ง มายังหลักสูตรภายในระยะเวลาสามเดือน ผู้เรียนจะได้รับ Certificate of Completion นอกเหนือจาก Certificate of Attendance ที่ผู้เรียนได้รับเมื่อเข้าเรียนครบตามเวลา

ประสบการณ์ที่ได้รับนับว่ามีคุณค่าอย่างยิ่ง ในแง่ของการเพิ่มพูนความรู้เชิงวิชาการในระดับบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการฝึกปฏิบัติออกแบบโครงการวิจัย และการนำเสนอโครงการวิจัย แต่เหนือสิ่งอื่นใด ประโยชน์สูงสุดในการเข้ารับการอบรมในหลักสูตรนี้ คือ การสร้างเครือข่ายวิจัยด้านการแปลในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งนับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนและการทำวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาอย่างยิ่ง

ในปี พ.ศ. 2549 Translation Research Summer School (TRSS) จะจัดขึ้นที่ University College London ณ กรุงลอนดอน ระหว่างวันที่ 26 มิถุนายน - 7 กรกฎาคม ผู้สนใจสามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <http://www.artman.ac.uk/SML/ctis/trss/>

หมายเหตุ ผู้เขียนขอขอบพระคุณคณะกรรมการกองทุนพัฒนางานวิจัย และสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางครั้งนี้

คณาจารย์และนักศึกษา TRSS 2005